

Crtice iz bilježnice psihologa

(Što kažu, što kažu stručnjaci?)

Broj 14
siječanj
2025.

BRAK I NOVAC

Je li novac bitan za dobar brak i stabilan obiteljski život?

Harry H. Harrison jr. u svojoj zbirci savjeta za uspješan brak (*1001 stvar koju bi sretan par trebao znati o braku*) podsjeća nas na ulogu novca, te kaže:

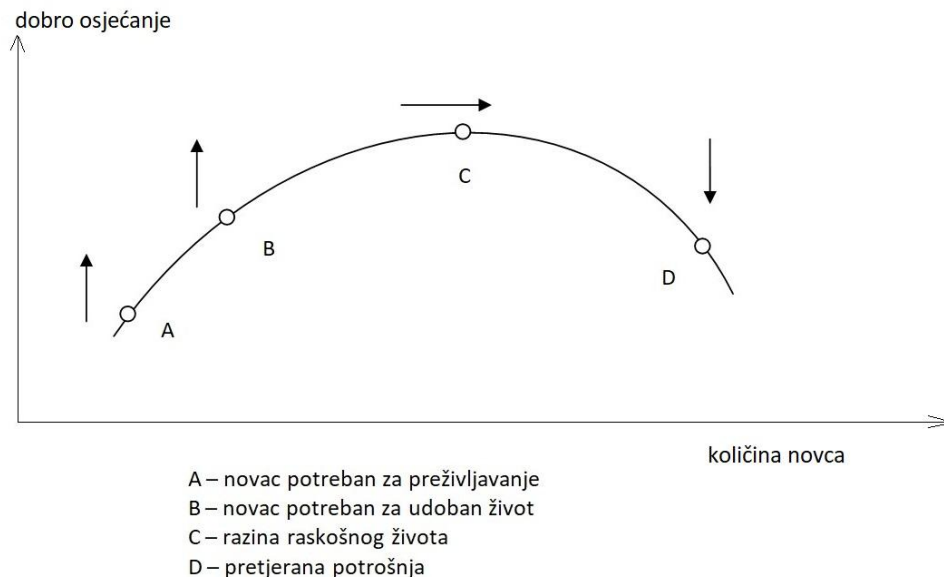
- *Ljubav neće platiti kredit. Novac je važan.*
- *Potrebno je znati ženimo li se za potrošača ili za štedišu.*
- *Brak je kombinacija dva financijska životna stila.*
- *Važno je znati da je jeftinije vjenčati se u studenom ili siječnju. Dobijete isti rezultat kao da ste se vjenčali u srpnju.*
- *Financijska sigurnost otklanja gomilu rasprava.*
- *Korisno je znati da nećeš imati novčanih problema ako ne kupiš ono što si ne možeš priuštiti.*
- *Ako, da biste se vjenčali napravite dug od 30.000 dolara na svojoj kreditnoj kartici, imat ćete novčanih problema već od prvog dana.*
- *Ako vaš zaručnik ne želi razgovarati o novcu imat ćete velike probleme.*
- *Ako se ženite za osobu s velikim kreditnim obvezama, ti dugovi postat će vaš problem.*
- *Pravila da nećete vikati jedno na drugo, da se nećete optuživati i da nećete nepromišljeno kupovati – to su stvari oko kojih se trebate u usuglasiti kako biste dobili obiteljski i financijski mir.*

Što kažu neki čitatelji mojih objava? Kako je to u njihovim obiteljima?

- *Nikad o tome (o novcu u obitelji) nisam razmišljala. Na početku ovog obiteljskog života sve je bilo teško u financijama, nikad stići do kraja mjeseca bez da se zadužimo. U to vrijeme nije bilo žiro računa niti bankomata. Samo je moj muž radio ali novac je bio na raspolaganju svih nas; šteta što nije bilo ničega sa čime raspolagati. No sve je bilo u redu, to jest sve ostalo bilo je u redu a to nije baš malo. Sad je situacija povoljnija, kćerka je u inostranstvu, radi, a ja i moj stari nemamo uštedevine, ali imamo naš stan i naš dobar zajednički život. Novac je uvijek u drugom, trećem planu. Mi čitamo dobre knjige i uživamo u Bachovoj muzici. Dok traje...*
- *A u mojoj obitelji, tata bi cijelu plaću dao mami, zadržao bi novac za autobus, novine i španjulete, dok je pušio. Ako bi mu ponestalo, pitao bi mamu, da mu udijeli koji dinar. Ono, što je mama zarađivala, a to nije bilo malo, sve je išlo u zajedničku kasu. Ipak, nikada nitko nije od nas uspio doznati, koliko točno ona zarađuje. A znaš li zašto? Jer bi ponekad zaradila više od tate i nije ga htjela povrijediti. A kad smo sestra i ja počele zarađivati, bilo je: pola meni, a pola vama. I nitko se nije bunio. Svi smo znali gdje je nezaključani novac, ali nitko nije uzimao ni novčića, bez da pita mamu. Jer, ona je vodila financije obitelji i dnevno išla u spizu i plaćala račune.*
-

Nedvojbeno je, novac nam omogućava ostvarivanje nama važnih ciljeva, život nam čini ugodnijim i opuštenijim, ali samo posjedovanje novca na jamči ispunjenje naše osobnosti. Niz je psiholoških i emocionalnih faktora koji sudjeluju u konačnom mozaiku naše sreće ili životnog zadovoljstva.

Ed Diener i Robert Biswas-Diener pojašnjavanju nam da su novac i zadovoljstvo (ispunjenje, sreća...) u tzv. „zakrivljenoj korelaciji“. Posjedovanje novca (i drugih materijalnih dobara koje novac omogućuje) do neke mjere podiže razinu našeg zadovoljstva i dobrog osjećanja, no, nakon neke dosegnute razine posjedovanja – sve veći posjed postaje teret.

- Treći laptop u našem posjedu neće nam donijeti zadovoljstvo kao prvi ili drugi.
- Dvadeseti par cipela neće nam biti značajan kao drugi, treći, četvrti...
- Povećavanje kolekcije satova pridonijet će neko vrijeme našoj potrebi za moći, dominacijom, samopoštovanju (?), no sve manje i manje. Teret i prisila da nabavljamo i skrbimo o tome – sve je veća.

Riječju, kontrola našeg života sve je manje u našim rukama.

Dobro se osjećati – sve je teže ostvariti.

Sonja Lybomirsky sa svojim istraživačkim timom utvrdila je da tek 10% našeg životnog zadovoljstva (sreće) ovisi o vanjskim faktorima, među kojima je i novac. Drugim riječima, tek dio od tih 10% sačinjava novac. Ukratko – novac ima tek djelić zasluge za našu sreću.

Mogli bismo se zapitati, u ovim složenim finansijskim vremenima, kako stvari idu u našim obiteljima:

- Kako, uopće, gledamo na novac? Kakav je naš „financijski svjetonazor“?
- Kakve su naše vlastite navike upravljanja novcem? Kako se, s tim, ponaša moj životni partner
- Jesmo li zadovoljni našim ponašanjima? Možemo li kontrolirati našu impulzivnu potrebu za kupovinom kad ugledamo nešto od čega nam „zasjaju oči“?
- Ulazimo li „u crveno“ na našim kreditnim karticama? Jesmo li opušteni kad računamo kako ćemo sve to srediti, jer imamo nekoliko kartica s kojima ćemo, eventualne probleme, uravnotežiti? Ili smo, možda, tjeskobni, napeti, nesigurni?
- Pribavljamo li zaista ono što nam je neophodno? Možemo li priuštiti sebi razinu ugodnog života?
- Jesmo li, temeljem vlastitog životnog iskustva, nešto naučili? Mislimo li da nešto treba mijenjati?
- Koje vrijednosti i potrebe smo zapravo pokušavali zadovoljiti, a nismo uspjeli?
- Što pokušavamo dobiti što već sada nemamo?

Je li potrebno nešto mijenjati?

Ako DA—što?

Ako DA—tko?

KADA?